

BIHAR TÖRTÉNELMI-KÖZIGAZGATÁSI TÉRKÉPEI
HĂRȚILE ADMINISTRATIV-ISTORICE ALE BIHORULUI
THE HISTORICAL ADMINISTRATIVE MAPS OF BIHOR

1
2024

BIHAR VÁRMEGYE KÖZIGAZGATÁSI TÉRKÉPE
HARTA ADMINISTRATIVĂ A COMITATULUI BIHOR
ADMINISTRATIVE MAP OF BIHOR COUNTY

1552

PK PARTIUM
KIADO

Sorozat/Serie/Series:

Bihar történelmi-közigazgatási térképei/ Hărțile istorico-administrative ale Bihorului/
The Historical Administrative Maps of Bihor

Sorozatszerkesztő/Editor de serie/Series Editor: Dr. Szilágyi Ferenc

Nyelvi lektorálás/ Corectură/Proofreading: Dr. Izsák Hajnalka

Grafika/Grafică/Graphics: Dr. Szilágyi Ferenc

Tördelés/Redactare/Layout editing: Horváth István

Borítóterv/Design copertă/Cover design: Horváth István

Szerzők/Autori/Authors: Szálkai Tamás, Szilágyi Ferenc

A grafikai munkát támogatta/Realizarea grafică a fost susținută de/

The graphic design was supported by:

Nemzetstratégiai Kutatóintézet.

Kiadó/Editura/Publisher: Partium Kiadó/Editura Partium/Partium Press

ISSN 3008 – 6310 ISSN-L 3008 – 6310

ISBN 978-606-9673-71-3

© Szálkai T. – Szilágyi F., 2024

© Partium Kiadó 2024

Címer design/Design stema/Coat of arms design: Somogyi András

Absztrakt

Bihar vármegye hosszú időn keresztül a történelmi Magyarország legnagyobb területű vármegyéje volt. Kiterjedése az időszakonként hozzácsatolt peremterületek nélkül is elérte a 11.600 km²-t, legnagyobb kiterjedése pedig észak-dél és nyugat-kelet irányban egyaránt 140 km volt. Területének 44,5%-a alföld (ennek jelentős hányada láp- és mocsárvidék – pl. Sárrét, Érmellék), 29%-a domb- és medencevidék, 26,5%-a pedig alacsony és közepes magasságú hegyvidék.

Bihar-vármegye 1552-es évi térképe a középkori magyar állam szétesésének pillanatában örökíti meg a vármegye közigazgatási állapotát. Ekkorra a mohácsi csatavesztést (1526) követően az oszmánok már megszállták az ország középső részeit. Buda elesett (1541), és a megszállást még elkerülő országrészek véglegesen két részre történő szakadását Martinuzzi Fráter György próbálta éppen megakadályozni. Bihar a magyarországi kálvini reformációnak a központi területévé vált.

A 16. század és 18. század eleje között eltelt 200 nehéz évnél, a szinte állandósuló hadjáratoknak, számos ostromnak és dúlásnak tudható be, hogy a levéltári források hiányosan állnak rendelkezésre. Bihar vármegye levéltárának II. Rákóczi György fejedelem a váradi várban két új bolthajtásos szobát építtetett ugyan, de 1660-ban a Szejdi-dúlás és az azt követő hadjáratok során ez elpusztult. Nemcsak megyei, hanem országos szinten is oly nagymértékű forráspusztulás ment végbe a 16–17. század folyamán, hogy viszonylag kevés időpontból maradt fenn teljes adatsor (ilyen az 1552-es *Conscriptio portarum Com. Bihariensis*), amely alapján rekonstruálni lehet Bihar vármegye területi közigazgatását. Az összeírásban szerepel néhány olyan település is, ami a megyehatár közelében feküdt és a hovatarozása nem volt egyértelmű. Az összeírásban az egyes járásokat (*districtus*) a szolgabírók nevével jelölték, ami általános szokás volt évszázadokon át (Szálkai 2014).

A megye területén tehát négy tömbben, szinte sávszerűen egymás alatt elhelyezkedő közigazgatási egységet találunk. Ezeket összevetve a vármegye földrajzi tájaival arra a következtetésre jutunk, hogy az 1552. évi járások határai nagyrészt egybeesnek a tájhatárokkal úgy, hogy több ilyen tájegység alkot egy-egy járást. Így Sasi Ferenc járásába esik az Érmellék-Középnýir-Cserhát vidék, ami a megye legészakibb részeit jelenti. Szarvadi Ferencébe a Rétköz, Sárrét és Kiskalota, valamint a Rézalja tartozott, Márkus Andráséban feküdt a Nagykeresér, a Mezőség és a Sebes-Körös – Hollód-patak közti terület, míg Bencs Tamás járásának területe a Béli-hegyvidék, a Fekete-Körös völgye, valamint a Belényesi hegyvidék területe (Szálkai 2014). A járáshatárokat a három északi járás között nagyrészt vízfolyások (Berettyó és Sebes-Körös) jelölik, kisebb részt pedig domborzati határokról beszélünk. A két déli járás között már a domborzati lehatárolás jellemző.

Nagyvárad tökéletes központja a vármegyének. A terület középpontjában fekszik, az Erdély és Pannon-medence között nyugat-keleti irányú kapcsolatot teremtő Sebes-Körös völgyében, amit ezen a ponton metszett a domborzati kontakt övezetét követő észak-déli irányú kelet-magyarországi vásárvonal. 1552-re a megye északi határtérségében fekvő Debrecen már a legnépesebb település volt, az 1552-es összeírás szerint az adózó porták száma (1216) több mint kétszeresen múlta felül Váradét, és egyre inkább a tiszántúli nagyrégió gazdasági központjává vált. Várad politikai és stratégiai tekintetben maradt a nagyrégió és Bihar vármegye központja. Az összeírásban említett települések száma 464, ami nem tartalmazza az adózási tekintetben együttesen kezelt Báródság falvait, illetve néhány peremvidék szórványtelepüléseit (Cséke, Bél, Belényes, Beznye, Kiskaránd, Nagykaránd, Lakság, Margitta, Rogoz, Szalárd és Széplak tartozékai). Az adózó porták száma a vármegyében 11.881 (Jakó 1940), ez az érték természetesen nem tartalmaz minden társadalmi csoportot (pl. kismesek).

Abstract

Bihorul a fost mult timp cel mai mare comitat al Regatului Maghiar medieval. Chiar și fără zonele periferice anexate periodic, se întindea pe o suprafață de 11.600 km², având o extensie maximă de 140 km atât în direcția nord-sud, cât și în direcția vest-est. 44,5% din teritoriul său era format din zone de câmpie (o proporție semnificativă din acestea fiind mlaștini - de exemplu Sárret și Valea Ierului), 29% din zone de dealuri și bazine, iar proporția zonelor muntoase de altitudine joasă și medie era de 26,5%.

Harta Bihorului din 1552 arată situația administrativă a comitatului în momentul dezintegrării statului maghiar medieval. În această perioadă, otomanii ocupaseră deja părțile centrale ale țării după Bătălia de la Mohács (1526). Buda căzuse (1541), iar Gheorghe Martinuzzi a făcut eforturi zadarnice pentru a împiedica divizarea definitivă în două țări ale teritoriilor care încă reușiseră să scape de ocupația otomană. În același timp, Bihorul a devenit centrul reformei calviniste din Ungaria.

Cei 200 de ani dificili dintre începutul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVIII-lea, campaniile aproape constante, precum și numeroasele asedii și ravagii, sunt motivul pentru care sursele arhivistice din această perioadă sunt rare. Prințul György Rákóczi al II-lea a dispus construirea a două noi încăperi pentru arhivele comitatului Bihor în Cetatea Oradei, însă acestea au fost distruse în bătăliile din 1660 și în campaniile care au urmat. Sursele arhivistice din secolele al XVI-lea și al XVII-lea au fost atât de grav afectate, atât la nivel de comitat, cât și la nivel național, încât relativ puține seturi complete de date au supraviețuit din acea perioadă (cum ar fi *Conscriptio portarum Com. Bihariensis* din anul 1552), care ne permite să reconstituim situația administrativ-teritorială a comitatului Bihor. Datele includ și unele așezări care se aflau în apropierea limitei comitatului și a căror apartenență nu era clară. În *Conscriptio*, fiecare plasă (districtus) a fost marcat cu numele magistratului, ceea ce a fost o practică obișnuită timp de secole (Szálkai 2014).

În comitat au existat patru unități administrativ-teritoriale, cu întindere de la est la vest. Limitele districtelor din 1552 coincid în mare parte cu limitele zonelor peisagistice, mai multe dintre aceste arii formând un singur district. Districtul Ferenc Sasi include Valea Ierului, zona Nirului și Dealurile Ierului, care sunt cele mai nordice părți ale județului. Districtul lui Ferenc Szarvadi a avut în compoziția sa Rétköz, Sárret, zona Călata și a Munților Plopiș. Districtul lui András Márkus includea vestul câmpiei Salontei și zona dintre râurile Crișul Repede și Holod, iar districtul lui Tamás Bencs cuprindea lanțul muntos Codru-Moma, valea Crișului Negru și munții din zona Beiușului (Szálkai 2014). Limitele dintre cele trei districte nordice sunt marcate în mare parte de cursurile de apă (Barcău și Crișul Repede) precum și, într-o măsură mai mică, de limitele orografice. Între cele două districte sudice, limitele sunt deja preponderent orografice.

Oradea a fost centrul perfect pentru comitatul Bihor deoarece, fiind situat în mijlocul acestuia, pe valea Crișului Repede, era cea mai scurtă legătură pe direcția est-vest între Transilvania și Bazinul Panonic. În acest punct era intersectată de drumul comercial din estul Ungariei orientat nord-sud, de-a lungul zonei de contact orografic. În 1552 Debrețin, situat aproape de limita nord-vestică a comitatului, era deja cea mai populată așezare, devenind treptat centrul economic al regiunii dintre Tisa și Transilvania. Numărul de case plătitoare de impozite (1216) din Debrețin era de peste două ori mai mare decât al celor din Oradea. Din punct de vedere politic și militar-strategic Oradea a rămas centrul regiunii și al comitatului Bihor. Numărul total al localităților menționate în *Conscriptio* este de 464, număr care nu include satele din zona Borodului (acestea fiind tratate împreună în scopuri fiscale) și nici așezările dispersate ale unor arii periferice (în zonele Ceica, Beliu, Beiuș, Beznea, Cărandu Mic, Cărandu Mare, Lakság, Marghita, Rogoz, Sălard și Suplacu). Numărul gospodăriilor impozitate din comitat era de 11.881 (Jakó 1940), însă acest număr probabil nu include toate clasele sociale din comitat (de exemplu: micii nobili).

Abstract

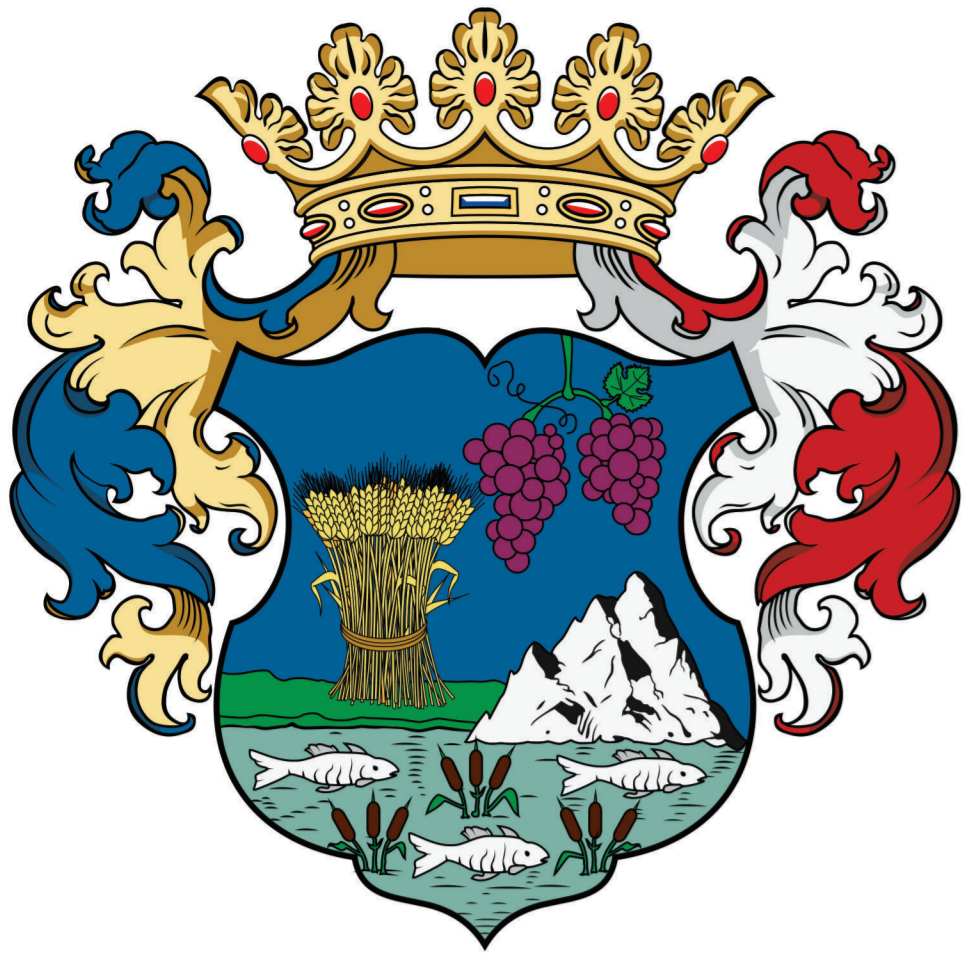
Bihar County was for a long time the largest county in the medieval Hungarian Kingdom. Even without the periodically annexed peripheral areas, it covered an area of 11,600 km², its largest extent being 140 km in both north-south and west-east directions. 44.5% of its territory is lowland (a significant proportion of which is marshland and swampland - e.g. Sárret, Érmellék), 29% is hilly land and basin area, while 26.5% is low and medium-altitude mountainous area.

The map of the Bihar County in 1552 shows the administrative situation of the county at the time of the disintegration of the medieval Hungarian state. By this time, after the Battle of Mohács (1526), the Ottomans had already occupied the central parts of the country. Buda had fallen (1541), and George Fráter Martinuzzi was trying to prevent the final division into two countries of the territories that had escaped Ottoman occupation. Bihar became the centre of the Calvinist Reformation in Hungary.

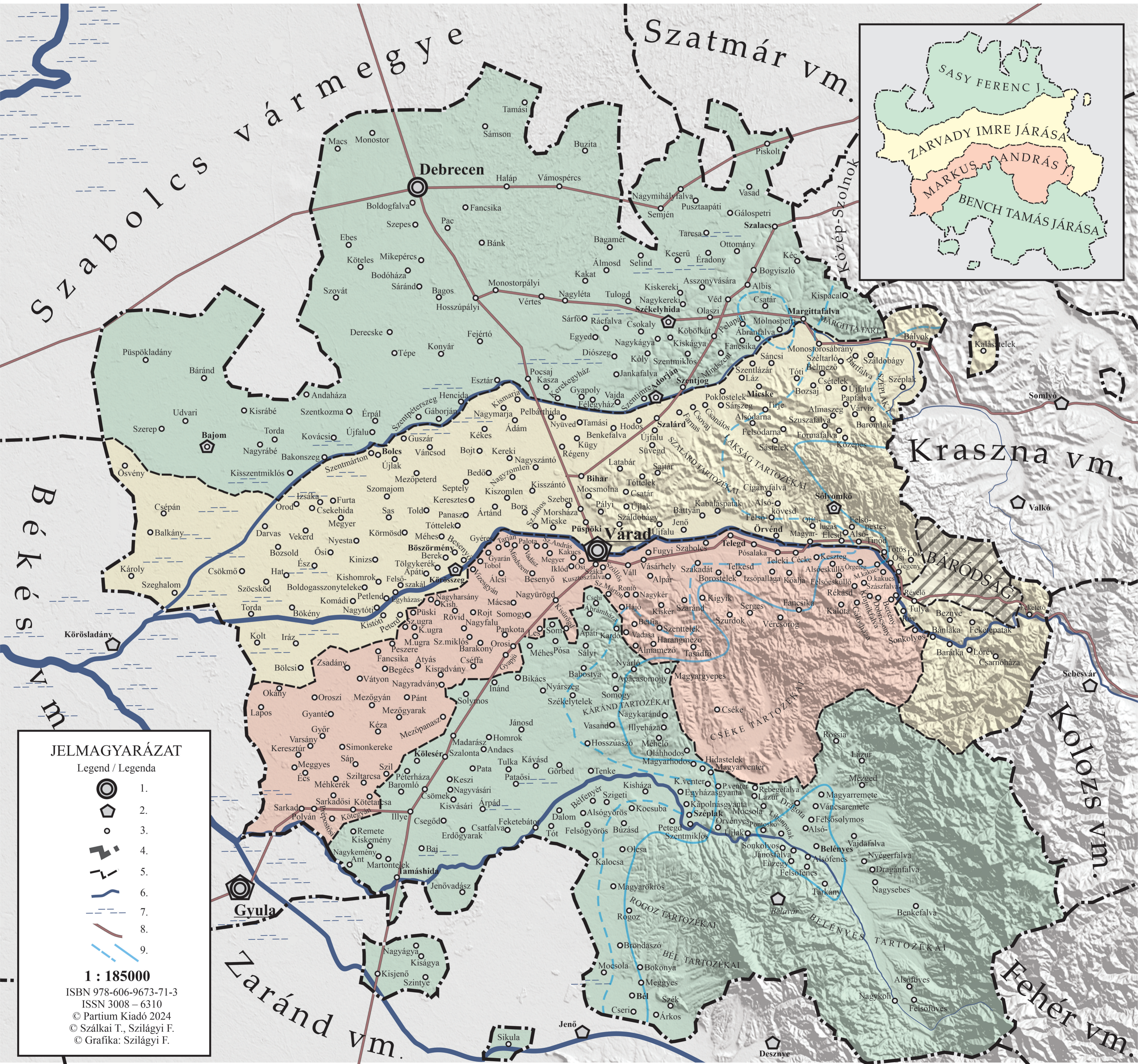
The 200 difficult years that passed between the beginning of the 16th century and the early 18th century, the nearly constant campaigns, as well as the numerous sieges and ravages are the reason why archival sources from this period are scarce. Prince György Rákóczi II ordered the construction of two new rooms for the archive of Bihar County in Várad/Oradea Fortress, however it was destroyed in the battle of 1660 and the subsequent campaigns. In the course of the 16th and 17th centuries archival sources were so badly damaged, both at county and national level, that relatively few complete sets of data survived from that period (such as the *Conscriptio portarum Com. Bihariensis* from 1552), which allows us to reconstruct the administrative-territorial situation of Bihar County. The census also includes some settlements that were located near the county boundary and the affiliation of which was not clear. In the census, each district (*districtus*) was marked with the name of the magistrate, which had been a common practice for centuries (Szálkai 2014).

There were four administrative-territorial units in the county, stretching from east to west. The boundaries of the districts in 1552 largely coincide with the landscape boundaries, several of these areas forming a single district. The Ferenc Sasi district includes the 'Érmellék'/Valea Ierului, 'Középnýr'/zona Nirului and 'Cserhát'/Dealurile Ierului, which are the northernmost parts of the county. Ferenc Szarvadi's district had in its composition the 'Rétköz', 'Sárret', 'Kiskalota'/the area of Călata and 'Rézalja'/the area of the Plopiş Mountains. András Márkus's district included the west of Salonta Plain and the area between the Sebes-Körös/Crişul Repede and Hollód/Holod rivers, while Tamás Bencs's district comprised the 'Béli/Codru-Moma' mountain range, the valley of the Fekete-Körös/Crişul Negru and the mountains in the Belényes/Beiuş area (Szálkai 2014). The boundaries between the three northern districts are largely marked by watercourses (Berettyó/Barcău and Sebes-Körös/Crişul Repede), as well as, to a lesser extent, by orographic boundaries. Between the two southern districts, the boundaries are predominantly orographic.

Várad/Oradea was the perfect centre for the county because, being located in the middle of the territory, in the Sebes-Körös/Crişul Repede valley, it was the shortest connection in the east-west direction between Transylvania and the Pannonian Basin. At this point it was intersected by the north-south oriented East-Hungarian market line, following the area along the orographic contact zone. In 1552 Debrecen, located close to the north-western border of the county, was already the most populous settlement, increasingly becoming the economic centre of the region between Tisa and Transylvania. The number of tax-paying households (1216) in Debrecen was more than twice as high as that in Várad/Oradea. In political and military strategic terms, Várad/Oradea remained the centre of the region and of Bihar County. The total number of settlements mentioned in the *Conscriptio* is 464, which does not include the villages in the Borod area (these being treated together for tax purposes), nor the dispersed settlements of some peripheral areas (in the areas of Cséke/Ceica, Bél/Beliu, Belényes/Beiuş, Beznye/Beznea, Kiskáránd/Cărandu Mic, Nagykáránd/ Cărandu Mare, Lakság, Margitta/Marghita, Rogoz, Szalárd/Sălard and Széplak/Suplacu). The number of taxed households in the county was 11.881 (Jakó 1940), which probably does not include all social classes (e.g. petty nobles).

BIHAR – 1552

JELMAGYARÁZAT
Legend / Legenda

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

1 : 185000
ISBN 978-606-9673-71-3
ISSN 3008 – 6310
© Partium Kiadó 2024
© Szálkai T., Szilágyi F.
© Grafika: Szilágyi F.

Jelmagyarázat

1. **Város, Megyeszékhely**
2. Vár
3. Falu; **Forrásokban rendszeresen megjelenő falusi település**
4. Vármegye határa
5. Járáshatár
6. Folyóvíz
7. Mocsaras terület
8. Kereskedelmi út
9. Vegyes (magyar – román) lakosságú terület nyugati határa (16. sz. vége); Román lakosságú terület nyugati határa (16. sz. vége) (Jakó 1940)

Legenda

1. **Oraș, Reședință de comitat**
2. Cetate
3. Sat; **Localități rurale care apar în mod regulat în izvoarele istorice**
4. Limita de comitat
5. Limita de plasă
6. Râu
7. Mlaștină
8. Drum comercial
9. Limita vestică a zonei cu populație mixtă (maghiară - română) (sfârșitul sec. XVI.); Limita vestică a zonei populate de români (sfârșitul secolului al XVI-lea) (Jakó 1940)

Legend

1. **Town, County Town**
2. Fortress
3. Village; **Rural settlements regularly appearing in historical sources**
4. County Border
5. District Border
6. River
7. Swampland
8. Trade route
9. The western border of area with a mixed (Hungarian - Romanian) population (late 16th c.); The western border of area with a Romanian population (late 16th c.) (Jakó 1940)

**Bihar megye települései járásoként / Așezările din comitatul Bihor pe plăși /
Settlements of Bihor county by district
(1552)**

Forrásban szereplő név	Olvasat
<i>Processus Franciscus Sasy</i>	<i>Sasy Ferenc járása</i>
Henczida	Hencida
Gáborján	Gáborján
Szent Péterszegh	Szentpéterszeg
Erpall	Érpál
Ujfalu	Újfalu
Zent Kozma	Szentkozma
Andahaza	Andaháza
Kowachy	Kovácsi
Bakonszeg	Bakonszeg
Torda	Torda
Nagy Rábé	Nagyrábé
Kis Zent Miklós	Kisszentmiklós
Kis Rábé	Kisrábé
Bajom	Bajom
Zerep	Szerep
Udvari	Udvari
Püspök Ladán	Püspökladány
Báránd	Báránd
Derecske	Derecske
Thépe	Tépe
Zovath	Szovát
Ketheles	Kötele
Sáránd	Sáránd
Mike Pérchy	Mikepércs
Bodó háza	Bodóháza
Bagos	Bagos
Ebes	Ebes
Zepes	Szepes
Fancsika	Fancsika
Bánk	Bánk
Paacz	Pac
Bóldogfalva	Boldogfalva
Civitas Debreczen	Debrecen
Füred	Füred
Mocyh	Macs
Monostor	Monostor
Thamási	Tamási
Sámson	Sámson
Haláp	Haláp
Vámos Pérczi	Vámospércs
Buzitha	Buzita
Monostoros Paly	Monostorospályi
Hosszú Pályi	Hosszúpályi
Vértes	Vértes
Nagyhletha	Nagyléta
Álmosd	Álmosd
Kakath	Kakat
Saárfeő	Sárfő
Baghamér	Bagamér
Selind	Selind
Semjén	Semjén
Tarcha	Tarcsa
Pusztá Apáti	Pusztáapáti
Nagy Mihályfalva	Nagymihályfalva

Vasad	Vasad
GalosPethry	Gálospetri
Pyskolth	Piskolt
Éradon	Éradony
Keecyh	Kéc
Zalachyh	Szalacs
Kis Paczal	Kispacal
Óttomán	Ottomány
Molnos Petri	Molnospetri
Chatar Valach	Oláhcsatár
Abránfalva	Abránfalva
Marghita falva	Margitafalva
Bogyzlo	Bogyiszló
Pertinentiae Margita falva	Margitafalva tartozékai
Fel Apáthi	Felapáti
Veed	Véd
Olaszi	Olaszi
Assonyvására	Asszonyvására
Köbölkúth	Köbölkút
Mindszent	Mindszent
Albis	Albis
Nagy Kereki	Nagykereki
Fanchika	Fancsika
Kis Kereki	Kiskereki
Keserú	Keserú
Székelyhída	Székelyhída
Kóóly	Kóly
Kis Kágya	Kiskágya
Zent Miklós	Szentmiklós
Thulogd	Tulogd
Chyokaly	Csokaj
Zent Jogh	Szentjog
Nagy Kágya	Nagykágya
Egyed	Egyed
Ráczfalva	Ráczfalva
Dioszeg	Diószeg
Zent Imre	Szentimre
Janka falva	Jankafalva
Esztár	Esztár
Kasza	Kasza
Kerek Egyház	Kerekegyház
Vajda	Vajda
Félegyház	Félegyház
Gyapol	Gyapol
Konyar	Konyár
Fejértó	Fejértó
Pocyhayh	Pocsaj
<i>Processus Andreae Markus</i>	<i>Markus András járása</i>
Egyházas Eüssy	Egyházasóssi
Chyrewssy	Csireóssi
Iklód	Iklód
Kakuts	Kakucs
Megyer	Megyer
Zent András	Szentandrás
Vadász	Vadász
Palota	Palota
Mindszent	Mindszent
Tarján	Tarján
Gyaran	Gyarán
Bessenyő	Bessenyő
Gyéres	Gyéres

Alchy	Álcsi
Machya	Mácsa
Nagyfalu	Nagyfalu
Rojt	Rojt
Rewydh	Rövid
Vizes Gyán	Vizesgyán
Keresztszegh	Keresztszeg
Nagy Harsány et Kis Harsány	Nagyharsány és Kisharsány
Peuski	Piski
Thobol	Tobol
Zent János Ugra	Szentjánosugra
Közép Ugra	Középugra
Monostor Ugra	Monostrougra
Atyás	Atyás
Pezere	Peszere
Fancsika	Fancsika
Zadán	Zadány
Okán	Okány
Papi	Papi
Lapos	Lapos
Orossy	Orosi
Varsán	Varsány
Gyeör	Győr
Kereszt Ur	Keresztúr
Megyes	Meggyes
Eecz	Écs
Gyanta	Gyanta
Sarkad	Sarkad
Sááp	Sáp
Sarkad Eüssi	Sarkadóssi
Preposthwssy	Prépostóssi
Polandh	Polyánd
Kethe Gyán	Kötegyán
Simon Kereke	Simonkereke
Kete Tarcha	Kötetarcsa
Méh Kerek	Méhkerék
Zül Tarcha	Széltarcsa
Zyll	Szil
Keza	Kéza
Mező Gyán	Mezőgyán
Vathyon	Vátyon
Begéss	Begécs
Mező Gyarak	Mezőgyarak
Mező Panáz	Mezőpanasz
Pánt	Pánt
Kis Radván	Kisradvány
Nagy Radván	Nagyradvány
Zent Miklós	Szentmiklós
Barakony	Barakony
Pankota	Pankota
Less	Less
Orozy	Oroszi
Gyapju	Gyapju
Chéffa	Cséffa
Nagy Iregd	Nagyürögd
Kis Iregd	Kisürögd
Záka	Száka
Zeólös	Szölös
Kusztosfalva	Kusztosfalva
Hájó	Hájó
Szentmarthon	Szentmárton
Harang Mező	Harangmező

Ronthó	Rontó
Wadassa	Vadassa
Alma Mező	Almamező
Beethffya	Betfia
Zenthelek	Szentelek
Nagy Kér	Nagykér
Kis Kér	Kiskér
Somoghi	Somogy
Alpár	Alpár
Fudi	Fugyi
Vásárhely	Vásárhely
Zabolch	Szabolcs
Thelegd	Telegd
Possa Laka	Pósalak
Thelki	Telki
Checke, Kwalylya	Cécke és Kőalja
Keszteg, Ergeteg, Kalotha, Felső Esküllő, Alsó Esküllő	Keszteg, Ürgeteg, Kalota, Felsőesküllő, Alsóesküllő
Magyar Kakutz	Magyarkakucs
Revelő	Révelő
Berthén	Bertény
Dobrychon, Kraynykfálwa, Zazfálwa, Rékasdh, Olahkakwcyh, Galoshaza, Sonkolyos	Dubricsony, Krajnikfalva, Szászfalva, Rékasd, Oláhkakucs, Gálosháza, Sonkolyos
Fanchyka, Keorthwelyes, Wachoro, Gawra, Serghes	Fancsika, Körtvélyes, Vacsoró, Gavra, Serges
Izóparlag	Izsóparlag
Barani kutha	Báránykútja
Zwrdok, Zarándh, Kygyek, Thelkesdh, Baraynkwta, Isoparlagha	Szurdok, Szaránd, Kigyík, Telkesd, Báránkuta, Izsópallaga
Zakadath, Zarándh, Zwrdok, Kygyek, Borosthelek, Tassatffew	Szakadát, Szaránd, Szurdok, Kigyík, Borostelek, Tassádfő
Rogoz	Rogoz
Thelkesd	Telkesd
Chieke	Cséke
Pertinentiae Chieke	Cséke tartozékai
Civitas Varadinum	Várad
Vadkert	Vadkert
Velentze	Velence
Uly Bechi	Újbécs
Zombathely	Szombathely
<i>Processus Emerici Zarvadi</i>	<i>Zarvadi Imre járása</i>
Mycyhke	Micske
Zent János	Szentjános
Panaz, Totthtelek	Panasz, Tóttelek
Berek	Berek
Bessenyő	Bessenyő
Bezermen	Böszörmény
Apathy	Apáti
Kermesdh	Körmösd
Kiniz	Kenéz
Keresszeg	Keresszeg
Thelkerek	Tölgykerék
Felső Zakál	Felsőszakál
Egyházas Zakál	Egyházasszakál
Keres Peterd	Köröspeterd
Nagy Tóthi	Nagytóti
Kis Tothi	Kistóti
Eüss	Ósi
Boldogasszon teleke	Boldogasszonyteleke

Kyshomrok	Kishomrok
Pethlend	Petlénd
Komádi	Komádi
Beken	Bekény
Hath	Hat
Kewgyh	Kügy
Iráz	Iráz
Beölchy	Bölecsi
Kezy	Keszi
Zecyked	Szöcskőd
Chyeokmew	Csökmő
Zeghalom	Szeghalom
Thorda	Torda
Károly	Károly
Balkán	Balkány
Chyepan	Csépány
Eswen	Ösvény
Darvas	Darvas
Orrod	Orod
Izsáka	Izsáka
Chekehída	Csekehida
Vekerd	Vekerd
Bosold	Bozsold
Nyésta	Nyésta
Megyer	Megyer
Furtha	Furta
Zent Márton Ulylak	Szentmártonújlak
Gwzar	Guszár
Vanchyod	Váncsod
Mező Peterd	Mezőpeterd
Thold	Told
Saas	Sas
Meyhes	Méhes
Zomajom	Szomajom
Bolch	Bolcs
Keresztes	Keresztes
Septhel	Septely
Bojth	Bojt
Bewdew	Bedő
Kis Zomlen	Kiszomlen
Bors	Bors
Artandh	Ártand
Nagy Zomlen	Nagyzomlen
Zeben	Szeben
Kis Zántho	Kisszántó
Adaam	Ádám
Kereki	Kereki
Nagy Marja	Nagymarja
Kis Marja	Kismarja
Nagyh Zantho	Nagyszántó
Kekews	Kékes
Henczida	Hencida
Pelbárthida	Pelbárthida
Rheghen	Régeny
Thamási	Tamási
Nywedh	Nyüved
Benkefalva	Benkefalva
Hodos	Hodos
Kügyh	Kügy
Ujfalú	Újfalú
Suvegd	Süvegd
Zalárd	Szalárd

Adorján	Adorján
Farnos	Farnos
Syther	Sitér
Lathabar	Latabár
Tóóttelek	Tóttelek
Chatár	Csatár
Bihar	Bihar
Morshaza	Morsháza
Püspöki	Püspöki
Ujlak	Újlak
Mocyhmona	Mocsmolna
Pályi	Pályi
Záldobágy	Száldobágy
Pertinentiae Zalárd	Szalárd tartozékai
Chyovágh	Csovaj
Saarszeg	Sárszeg
Chanálos	Csanálos
Pert. Lakság	Lakság tartozékai
Poklos Telek	Poklostelek
Tóthy	Tóti
Lááz	Láz
Bosay	Bozsaj
Roghoz	Rogoz
Belmezew	Bélmező
Papfalva	Papfalva
Ujfalv	Újfalu
Barnaszegh	Barnaszeg
Alsó Derna	Alsóderna
Farnasfalva	Formafalva
Hanthfalva	Hantfalva
Zééltharló	Széltarló
Bartfalva	Bártfalva
Kewzepes	Közepes
Zuzafalva	Szuszafalva
Felső Derna	Felsőderna
Therje	Terje
Warwych	Várvíz
Sástelek	Sástelek
Czigánfalva	Cigányfalva
Jankafalva	Jankafalva
Also Keowesdh	Alsóköved
Chietelek	Cséhtelek
Felseo Keowesdh	Felsőkövesd
Almaszeg	Almaszeg
Monostoros Ábrán	Monostorosábrány
Baromlak	Baromlak
Záldobágy	Száldobágy
Zéplak	Széplak
Myeychke	Micske
Szent Lázár	Szentlázár
Bályok	Bályok
Zánchy	Sáncsi
Tinod	Tinód
Kalaztelek	Kalásztelek
Felső Pestes	Felsőpestes
Magyar Lwghas	Magyarlugas
Olah Lwghas	Oláhlugas
Alsó Pestes	Alsópestes
Banlaka	Bánlaka
Kws	Kus
Ryw, Twlyya	Rév, Tulya
Gheghendh	Gégeny

Eössi	Ósi
Thuthós	Tötös
Lorew	Lórév
Look	Lok
Fekete Too	Feketetó
Zharnó háza	Csarnóháza
Fekete patak	Feketepatak
Baratka	Barátka
Solyomkew	Sólyomkő
Pertinentiae Bezne	Béznye tartozékai
Bottyán	Bottyán
Kabolaspathak	Kabaláspatak
Jenew	Jenő
Eörvend	Örvénd
Ujfalú	Újfalú
Várad	Várad
<i>Processus Thomae Bench</i>	<i>Bench Tamás járása</i>
Keresier	Körösér
Peterháza	Péterháza
Barmod	Barmod
Kezi	Keszi
Erdő Gyarak	Erdőgyarak
Árpád	Árpád
Nagy Vasari	Nagyvásári
Kis Vásári	Kisvásári
Remete	Remete
Chiömek	Csömek
Chyeged	Csegőd
Illye	Illye
Anth	Ant
Marthon telek	Martontelek
Nagy Kemény	Nagykemény
Kis Kemény	Kiskemény
Bajh	Baj
Zinthe	Szintye
Thamás hida	Tamáshida
Nagyh Aggya	Nagyágya
Kys Aggya	Kiságya
Kis Jenő	Kisjenő
Sykola	Síkula
Jenő Vadász	Jenővadász
Kamona, Theza	Kamonya, Tézsa
Beely	Bél
Pertinentiae Beely	Bél tartozékai
Bokonya	Bokonya
Kecyhkes Keér	Kecskékér
Zech	Szék
Chierepes, Medgyes	Cserepes, Medgyes
Arkos	Árkos
Mocsola et Brontza	Mocsola, Brondaszó
Rogoz	Rogoz
Magyar Ewkrews	Magyarökrös
Olcha	Olcsa
Kalocha, Dalom	Kalocsa, Dalom
Toothi	Tóti
Fekete Bátor	Feketebátor
Chyathfalva	Csatfalva
Felsew Gyewrews	Felsőgyőrös
Also Gyewrews	Alsógyőrös
Kawasd	Kávásd

Thenke	Tenke
Szigethi	Szigeti
Bwzasdh, Kochyoba	Buzásd, Kocsuba
Bessenew	Besenyő
Pusztá Venter	Pusztaventer
Keeshaza	Kisháza
Pethegd	Petegd
Zeplak	Széplak
Pertinentiae Zeplak	Széplak tartozékai
Eorwenyes, Kapolnas Wenter, Magyar Wenter	Örvényes, Kápolnásventer, Magyarventer
Zent Miklós	Szentmiklós
Egyházas Gyantha	Egyházasgyanta
Kápolnás Gyantha	Kápolnásgyanta
Nagy Sebes	Nagysebes
Mezgedh, Kys Zohodal	Mézzed, Kisszohodol
Magyar Remethe	Magyarremete
Bokorfalwa	Bokorfalva
Wanchya	Váncsa
Remete Lazur	Remetelázúr
Rossa	Rossia
Nyegherfalwa	Nyégerfalva
Belenyes	Belényes
Alsó Fenes	Alsófenes
Tarkán	Tárkány
Felseo Fenes, Fyzegh	Felsőfenes, Füzegy
Waydafalwa	Vajdafalva
Nagyhko, Felseofywes, Bwthws, Alsofywes	Nagykoh, Felsőfüves, Bütüs, Alsófüves
Dragotha	Drágota
Benkefalwa	Benkefalva
Zent Benedek, Liban Patak	Szentbenedek, Libánpatak
Dragánfalwa, Ponthwskew	Dragánfalva, Pontoskő
Kabafalwa	Kabafalva
Mochola, Rebegefalwa	Mocsola
Lazúr, Toplicza	Toplicálázúr
Sonkolyos	Sonkolyos
Felső Solymos	Felsősolymos
Jánosfalwa	Jánosfalva
Ujlak	Újlak
Hidas Telek	Hidastelek
Oláh Hodos	Oláhhodos
Magyar Hodos	Magyarhodos
Nagy Karánd	Nagykaránd
Magyar Gyepes, Nyarló	Magyargyepes, Nyárló
Danthelek	Dántelek
Hosszú aszó	Hosszúaszó
Wasandh	Vasand
Illyeháza	Illyeháza
Mecheleó	Méhelő
Jánosd	Jánosd
Görbed	Görbed
Syemgdh	Sümeugd
Thulka	Tulka
Pataóssi	Pataóssi
Zalontha	Szalonta
Madarász	Madarász
Patha	Pata
Homok	Homok
Andaach	Andacs
Inandh	Inánd
Solymos	Solymos
Nyárszeg	Nyárszeg
Zékely Telek	Székelytelek

Méhes	Méhes
Sályi	Sályi
Bhabostha	Babostya
Apácza Somogy	Apácasomogy
Pósa	Pósa
Abránháza	Ábránháza
Chierhy	Cseri
Kardó	Kardó
Joseph háza	Józsefháza
Somogy	Somogy
Apáthi	Apáti
Bikáts	Bikács
Som	Somogy
Somos	Somos

Hivatkozások / Bibliografie / References

- *. (1552). *Conscriptio portarum. Com. Bih. 1552. MNL HBML XV. 31/i. 1. tekercs.* .
- ALLARD, C. (1684). *Totius Regni Hungariae Maximae que Partis Danubii Fluminis una cum adjacentibus et finitimis Regionibus.* Amsterdam: Carel Allard. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 23., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/474/>
- BLAU, W. (1640). *Hungaria Regnum.* Amsterdam: Blaeu, Willem & Joan. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 27., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/361/>
- BRY, T. (1596). *Vetustissimi Potentissimique Hungariae Regni Transsylvaniaeque Principatus Post Varias Editiones Denineatio ut Compendiosa sic et vera ac Perspicua, aeri exarata 1596.* Frankfurt am Main: Theod. de Bry. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/344/>
- CANTELLI, d. V. (1686). *L'Ungaria nuouamente descritta, et accresciuta di Varie Notizie...* Roma: Gio. Giacomo Rossi. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/386/>
- CORONELLI, P. V. (1688). *Le Royaume de Hongrie Diuisé en Haute et Basse Hongrie avec l'Esclavonie, Subdiuisees en leurs Comitez. Partie du Royaume de Hongrie, vers le Midy et l'Orient.* Paris: I. B. Nolin. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/373/>
- DE L'ISLE, G. (1717). *Carte Particuliere de la Hongrie de la Transilvanie de la Croatie et de la Sclavonie.* Paris: Ph. Buache. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/465/>
- FER, N. d. (1691). *Principauté de Transilvanie Divisée en Cinq Nations Subdivisée en Quartiers et Comtez.* Páris: G. Danet. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/596/>
- FÓRIÁN, P. (2016.. 11. 28.). *Sárréti Krónika.* Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: A bajomi vár: <http://www.sarretikronika.hu/index.php?act=news&action=more&id=27&kat=6>
- HOGENBERG, F. (1575). *Hungariae Descriptio. Wolfgango Lazio auct.* Antwerpen: Abraham Ortelius. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/366/>
- ILA, B. (1957.). *A dézsmajegyzékek, mint a történeti statisztika forrásai.* In J. KOVACSICS, *A történeti statisztika forrásai.* (old.: 94-113.). Budapest: Közgazdasági És Jogi Kiadó.
- JAKÓ, Z. (1940). *Bihar megye a török pusztítás előtt.* Budapest: Sylvester Nyomda RT.
- Kartográfiai Vállalat. (1991). *Történelmi Világtasz.* Budapest: Cartographia.
- KOCSIS, K. (. (2018.). *Magyarország Nemzeti Atlasza – Természeti környezet.* Budapest: MTA CSFK Földrajztudományi Intézet. Letöltés dátuma: 2024.. 01. 15., forrás: <https://www.nemzetiatlasz.hu/MNA/2.html>
- LAZARUS. (1528). *Tabula Hungariae ad quatuor latera per Lazarum quondam Thomae Strigonien Cardin. Secretariu viru, exptuz congesta, á Georgio Tanstetter Collimitio reuisa auctiorqz reddita atque iamprimu á Io. Cuspiniano edita Serenissimo Hungariae et Bohemiae Regi Ferdinan* (Lázár Magyarország térképének (1528) faksimile kiadása 1972-ben.. kiad.). (C. T. György, Szerk.) Ingolstadt: Petri

- Apiani Leyssnigk. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 20., forrás:
<https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/345/>
- LAZIUS, W. (1556). *Karte des Königreichs Ungarn 1556. „Regni Hungariae Descriptio Vera”*. Innsbruck, Wien: Oberhummer-Wieser. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás:
<https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/684/>
- MAKSAY, F. (1990.). *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén. 1–2. kötet*. Budapest: Magyar Országos Levéltár.
- MÜLLER, I. (1769). *Mappa Geographica novissima Regni Hungariae divisi in suos Comitatus cum Districtibus Iazygum et Cumanorum Banatus Temesiensis ejusque Districtuum nec non Regnorum Croatiae, Sclavoniae, Dalmatiae, Magni Principatus Transilvaniae partis Bosniae Serviaei...* Wien: Mauritio Lacy. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/409/>
- N. KISS, I. (1960). *16. századi dézsmajegyzékek (Borsod, Heves, Bereg, Bihar és Közép-Szolnok megyék)*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- NYAKAS, M. (2018.). A Báródságról – röviden. *TÖRTÉNETI TANULMÁNYOK*, 26., 127-137.
Letöltés dátuma: 2023., 07. 28., forrás:
https://epa.oszk.hu/03200/03254/00026/pdf/EPA03254_torteneti_tanulmanyok_2018_26_127-137.pdf
- PETRI, H. (1588). *Landtafel des Ungerlands, Polands, Reussen, Littaw, Wallachey und Bulgarey*. Basel: Heinrich Petri. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás:
<https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/378/>
- PETROVICS, I. (2011). The Cities and Towns of Medieval Hungary as Economic and Cultural Centres and Places of Coexistence. The Case of Pécs. *Colloquia*, 5-26.
- RÁCZ, A. (2022). *A régi Bihar vármegye településneveinek történeti-etimológiai szótára (Második, javított kiadás.. kiad.)*. Nagyvárad: Partium Kiadó.
- RAM, J. d. (1690). *Regnum Hungariae in Omnes suos Comitatus Accurate Divisum....* Amsterdam: J. de Ram. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/370/>
- ROSSI, G. G. (1683). *Il Regno d'Ungaria, Transilvania, Schiavonia, Bosnia, Croatia, Dalmatia*. Roma: Gio. Giac. Rossi. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 23., forrás:
<https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/375/>
- SOMOGYI, A. (2012.. 04. 01.). *Wikipédia*. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: Címerhatározó/Bihar megye címere:
https://hu.wikibooks.org/wiki/C%C3%ADmerhat%C3%A1roz%C3%B3/Bihar_megye_c%C3%ADmere#/media/F%C3%A1jl:Coa_Hungary_County_Bihar_BW.svg
- STIER, M. (1684). *Vermehrte und verbesserte Landkarten des Königreichs Ungarn und deren andern angrenzenden Königreiche Fürstenthumen und Landschaften samt denen Grentz, Posten, ... Ertzhaus Oesterreich von dem Adriatischen Meer an bis in Siebenbürgen vor Verstungen und Pl. Nürnberg*: Martin Endter. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás:
<https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/365/>
- SZÁLKAI, T. (2014). Bihar vármegye és a Hajdúkerület közigazgatási beosztásának története 1849-ig. In T. SZÁLKAI, G. SZIKLA, & F. SZILÁGYI, *Bihar és Hajdú megye közigazgatási beosztásának története (1552-2013)*. Debrecen: Magyar Nemzeti levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára.

- SZÁLKAI, T., SZIKLA, G., & SZILÁGYI, F. (2014). *Bihar és Hajdú megye közigazgatási beosztásának története*. Debrecen: Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára.
- SZILÁGYI, F. (2013). *Közigazgatás a Partiumban. A honfoglalástól napjainkig*. Nagyvárad: Partium.
- VERES, V. (2004.). A 16–18. századi Bihar vármegye történeti demográfiai irodalmának kritikai elemzése. *KSH NKI Történeti Demográfiai Évkönyve*, 181-192. Letöltés dátuma: 2024.. 01. 17., forrás: <https://www.bing.com/ck/a?!&&p=c38bdee119324785JmltdHM9MTcwODkwNTYwMCZpZ3VpZD0xMWIxYmUxZC1jNTZILTY2OWMtMzE1NS1hY2M4YzRiNzY3MDQmaW5zaWQ9NTE4Ng&ptn=3&ver=2&hsh=3&fclid=11b1be1d-c56e-669c-3155-acc8c4b76704&psq=A+16%e2%80%9318.+sz%c3%a1zadi+Bihar+v%c3%a1rmegey>
- VISCONTI, M. (1699.). *Mappa della, Transilvania, e Provintie contigue nella qualesivedano li Consini dell' Ongaria eli Campam fatti dall; Arpate Cesaree in quelle ultime guere*. Hermannstadt: Welzer. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/367/>
- VISSCHER, N. (1687). *Totius Regni Hungariae et adjacentium Regionum Tabula / A [nno] 1687 ob res bellicas inter Christianos et Turcas exacte correcta ac innumeris locis aucta per...* Amsterdam: Visscher. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/362/>
- WIT, F. d. (1688). *Regni Hungariae et Regionum, quae ei quondam fuere unitae, ut Transilvaniae, Valachiae, Moldaviae, Serviae, Romaniae, Bulgariae, Bessarabiae, Croatiae, Bosniae, Dalmatiae, Sclavoniae, Morlachiae, Ragusanae Republicae Maximaequi Partis Danubii Fluminis*. Amsterdam: Frederic de Wit. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/372/?list=eyJxdWVyeSI6IkhJRVI9KEhUSUhpZXJhcmNoeS0xOcklLCJmaWx0ZXJzIjlp7IIBJQyI6WyJZRVMiXX19>
- ZENTAI, L., & KÓSA, P. (2003). *A történelmi Magyarország atlasza és adattára 1914*. Pécs: Talma Kiadó.
- ZSÁMBOKI, J. (1579). *Ungariae loca praecipua recens emendata atque edita*. Antwerpen: Ortelius. Letöltés dátuma: 2023.. 07. 28., forrás: <https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeftar/377/>